

Література

1. Доходи від туризму в Україні скоротилися на 34 %. *Українські новини*. 23 грудня 2022 р. URL: <https://ukranews.com/ua/news/904034-dohody-vid-turyzmu-v-ukrayini-skorotylys-na-34>.
2. Грибова Д. В. Створення туристичного продукту та інноваційні види туризму. *Вісник ХДУ, Серія Економічні науки*, 2021, № 43, С. 33–37. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-43-5>.

ro.970154@gmail.com

Шевченко Р. Ю.

*кандидат географічних наук, заступник директора Інституту з наукової роботи
Всеукраїнський міжнародний університет розвитку людини «Україна», Україна*

ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У М. КИЄВІ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ (ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД РОБОТИ)

Анотація. Організація туристсько-екскурсійної роботи під час військового стану зазнало тектонічних змін. Під впливом трансформації публічного простору (дерусифікації) та потенційної небезпеки повітряних ударів змінилася логістика та об'єкти туристичної інфраструктури м. Києва. Адаптація до реалій у сфері туристсько-екскурсійних послуг в місті проходить результативно та виводить галузь на нові горизонти діяльності та поетапного виходу із кризового стану.

Ключові слова: сфера екскурсійного обслуговування, туристичний бізнес, цифрові технології, проектна діяльність в туризмі.

Російсько-українська війна поклала остаточний край постсоветському періоду існування української державності у цілому, а також галузі гостинності, туризму, рекреації, організації екскурсійних та туристичних подорожей-мандрівок зокрема. Військові та бойові дії кардинально змінили географію, економіку, цільову аудиторію та логістику сфери туристичного та екскурсійного обслуговування. Постає необхідність вивчення відповідних змін і проведення математико-економічного моделювання та прогнозування виведення галузі економіки з кризи та подальшої рецесії.

Експериментальним полігоном відповідного вишукування стає столиця України — Київ. Це обґрунтовується тим, що місто є державним бюджетоутворюючим економічним регіоном. Київ є центром Столичного економічного та суспільно-географічного регіону України із найбільшою щільністю підприємств та організацій, які займаються розробкою продуктів у сфері туризму, рекреації, екскурсійних турів, маршрутів, освітніх стежок. Переважна більшість з них у перші місці війни практично припинили свою роботу, закрили центральні офіси та філії, припинили надання туристичних послуг, у т.ч. на певний час збанкрутував цифровий туристичний бізнес.

Постають такі не вирішені новітні проблеми сучасного стану столичного туристичного бізнесу в царині оновлення проектної діяльності, переорієнтування на нові атракції та дестинації, а саме:

- формування нової бази даних кадастру об'єктів історико-культурної та природно-рекреаційної (ландшафтної) спадщини м. Києва, яка залишилася після бомбардувань не ушкодженню або вже є втраченою чи напівзруйнованою;
- оновлення, а також нове укладання серій туристичних схем (абрисів), планів, карт, серій карт, електронних віртуальних атласів (геопорталів) м. Києва, що пов'язано з революційною зміною топонімії міського простору, масового демонтажу пам'ятних дошок, монументів та меморіалів, що пов'язані із «героїзацією» учасників «советсько-німецької війни 1941–1945 рр.». У тому числі, це знос пам'ятників російським діячам, митцям і вченим у рамках очищення публічного простору столиці від маркерів країни-окупанта та її сателітів. В наслідок чого, значний масив даних і наопрацювань у галузі екскурсійної маршрутизації містом став не актуальним. Відповідні туристичні кейси припинили своє практичне використання;

- запровадження нових сервісів обслуговування екскурсантів, туристів та рекреантів під час повітряної тривоги: облаштування/вишукування спеціалізованих бомбосховищ неподалік (пунктів Незламності) в пікетажній близькості проведення/надання туристсько-екскурсійних послуг. Відповідною опцією нових викликів для туристичного бізнесу постало поєднання об'єктів захисту та організацією харчування туристів та їхнього відпочинку. Враховуючи те, що значна кількість двох-трьох зіркових готелей обмежили свою діяльність у місті, це стало також важливим фактором радикального зменшення екскурсантів у місті у 2022 р.;

- дослідження рентабельності подальшого функціонування сфери гостинності та туристичного обслуговування у м. Києві на перспективу із врахуванням фактору довгостроковості військового надзвичайного стану в країні.

Нами розроблено структурно-параметричну модель сучасного стану туристичної галузі м. Києва та особливості її функціонування на весь час бойових дій (рис. 1).

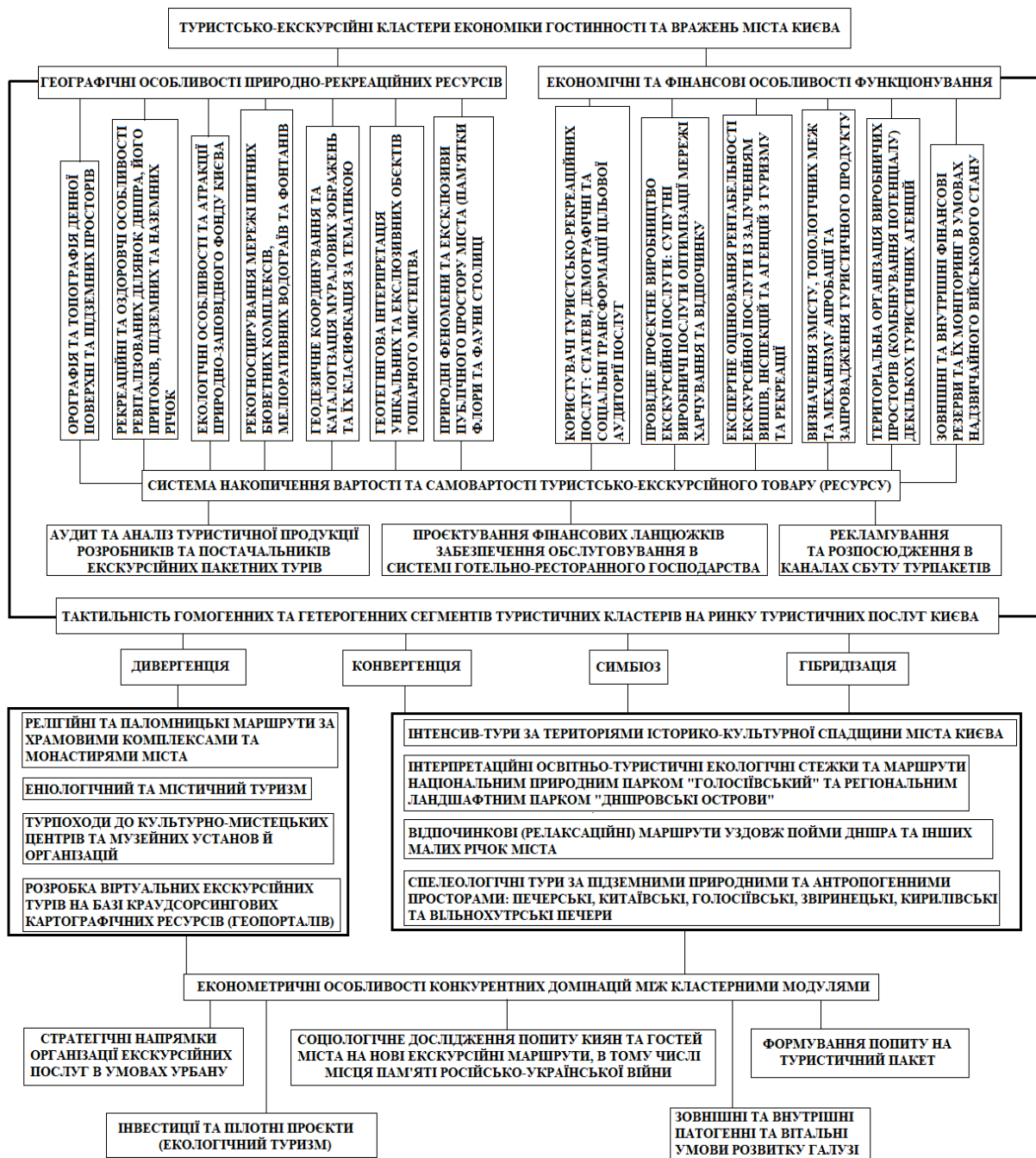

Рис. 1. Модель поточного стану туристсько-екскурсійної діяльності у м. Києві

Туристсько-екскурсійні кластери гібридного ландшафту або урбану (міста) мають ознаки місцевих туристсько-рекреаційних дестинацій із високою собівартістю при організації подорожей м. Києвом [1, с. 88]. Але відповідна висока ціна окупається внаслідок великого попиту на товари (продукти) внутрішнього національного туризму. Це пов'язано передусім із тим, що значна кількість населення України не має можливості приєднатися до масового міжнародного туризму внаслідок військового стану або значного зменшення статків. Фактично іде трансформація або еволюція (формування) нового виду туристичних кластерів: місцевих, локальних та об'єктових. Туристичні та рекреаційні кластери світового масштабу зараз в Україні не користуються широким попитом. Навіть відсутня рекламна продукція на відповідні географічні напрямки. У табл. 1 представлено порівняльний аналіз середовища функціонування природно-рекреаційних і промислово-антропогенних туристичних кластерів м. Києві під час військового стану.

Таблиця 1

ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АУДИТ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ М. КИЄВА 2022–2023 РР.

<i>Природно-рекреаційні атракції</i>	<i>Промислово-антропогенні дестинації</i>
<i>Передумови вишукування</i>	
Сприятливі фізико-географічні, гідрографічні, літологічні, кліматичні умови формування. Наявність «зеленого поясу» навколо міста, розгалужена мережа рекреаційних ресурсів передмість	Виникли внаслідок зупинення промислового виробництва, роздержавлення та приватизації. На їх місці збудовані торговельно-розважальні заклади, як включно культурно-мистецькі центри та організації
Найбільш затребувані туристичні ресурси та товари на ринку послуг економіки вражень.	Об'єкти промислового туризму є забороненими зонами під час надзвичайної ситуації військового характеру
Економічна доступність ресурсів всім шарам суспільства під час війни	Є складовою частиною елітарного туризму. Висока вартість турів до печер, штолень, колекторів, дренажів
Розвинена транспортно-логістична та обслуговуюча інфраструктура	Логістика є розвинутою, але під охороною. Несе потенційну загрозу завалами та руйнацією внаслідок бомбардування міста
<i>Поточний стан попиту</i>	
Популярний напрямок еколого-освітніх маршрутів за парками, садами, об'єктами топіарного мистецтва, відпочинковий туризм у курортах Пуща-Водиця, Пуща-Озерна, Конча-Заспа, оз. Тельбин, оз. Вербне [2, с. 180–189]	Пропонуються дігерьськими аматорськими групами або приватними сертифікованими екскурсійними агентствами (Матей Тревел)
<i>Формування програм сталої стратегії</i>	
Формування нових екскурсійних маршрутів за дніпровськими островами, літописними річками-старичами: Почайна, Сирець (Сетомль), Либідь, Скоморох	Присутні проекти формування публічних туристичних просторів навколо ревіталізованих промислових центрів Корчеватого, Мишоловки, Жулян, Борщагівок
<i>Перспективи у післявоєнну відбудову</i>	
Набуватимуть подальшого розвитку лише під час довготривалого військового конфлікту	Не набуватимуть популярності, матиме ознаки спеціалізованого туризму

Висновок. Туристсько-екскурсійна діяльність у м. Києві під час воєнного стану — це лише можливість знаходження тимчасової альтернативи більш вигідним формам туризму, які внаслідок надзвичайного стану не реалізуються. Якщо конфлікт затягнеться на роки, це спричинить реальний економічний розвиток даного напрямку екскурсійного урботуризму.

Література

1. Шевченко Р. Ю. Геодезія та картографія. Лекторій та практикум. Київ. ВМУРоЛ, 2022.
2. Шевченко Р. Ю. Києвознавство: просторова інтерпретація урболандшафту Монографія. Київ. ДЕА. 2021.